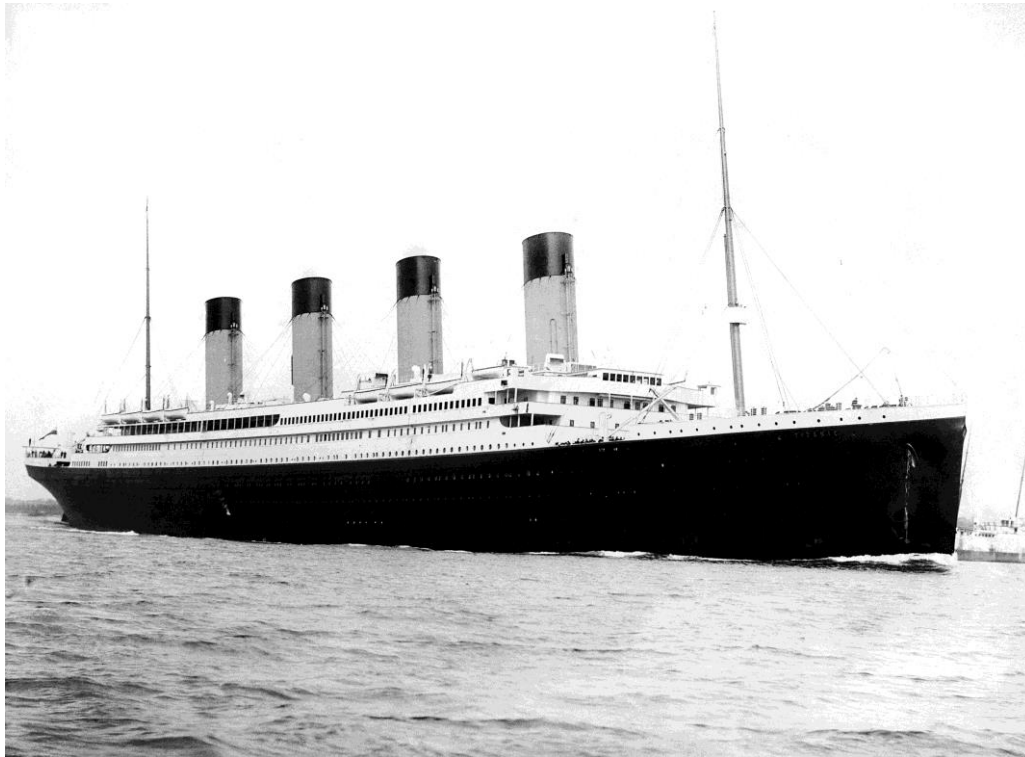

Edvin Lundström från Gislöv - en överlevare från Titanic

Av Lars Jönsson

RMS Titanic lämnar Southampton för New York för första och sista gången den 10 april 1912

RSM Titanic

Det finns inte många fartyg i världen som är så mytomspunna som RMS (*Royal Mail Steamer*) Titanic. Ett av skeppen som möjligtvis kan konkurrera är regalskeppet *Wasa*, vilket förliste 284 år före *Titanics* undergång. Gemensamt för fartygen är att de båda gick under på sin jungfrufärd.

Titanic var en oceanångare byggd för linjef trafik mellan Europa och Amerika. *Titanic* byggdes för att transportera passagerare, dagligvaror och brev. Då hon byggdes var hon tillsammans med sitt systerfartyg *Olympic* världens största ångfartyg för passagerare. *Titanic* sjönk den 15 april 1912 på sin jungfruresa från Southampton mot New York efter att ha kört på ett isberg, varvid 1 517 personer dog (det fanns 123 svenska passagerare ombord, endast 34 av dessa överlevde). *Titanics* undergång är

därmed en av historiens största marina katastrofer i fredstid.

Strax före midnatt mellan den 14:e och 15:e april 1912 tog telegrafisten Thomas Cottam på fartyget *Carpathia* emot ett telegram från *Titanic*: "Come at once. We have struck an iceberg. Latitude 41.46 North, Longitude 50.14 West." Thomas Cottam rapporterade telegrammet till kapten Arthur Rostron, som genast beordrade att fartyget skulle vända till olycksplatsen. Med risk för att själv kollidera med ett isberg pressades *Carpathias* motorer till max och lyckades uppnå 17 knop. Trots detta tog det 4 timmar att anlända till olycksplatsen och då var det för sent. Allt som kunde göras var att plocka upp de 712 överlevande som var utspridda i olika livbåtar. En av dessa var Edvin Lundström från Gislöv.

En ung Edvin Lundström från Gislöv.

Thure Edvin Lundström och Elida Olsdotter

Thure Edvin Lundström föddes den 3 mars 1880 i Gislöv. Edvins föräldrar var smeden Nils Olsson Lundström (född 1842) från Järrestad, och Ingrid Olsdotter (född 1850) från Gröstorp. Familjen, däribland Edvins syskon Mathilda, Olof och Johanna flyttade från Gladsax till Gislöv i Östra Nöbbelövs socken, och där föddes Johan Anton, Thure Edvin och Viktor Sigfrid. Efter Ingrids död 1887 gifte sig Nils Lundström med Johanna Örnberg från Gladsax. Edvins bror Johan Anton Lundström, även han sedermera smed i Gislöv, var i sin tur far till den för österlenbor välkände konstnären Helge Lundström i Gislöv.

Edvins barndom och ungdom på Österlen är inte så väl dokumenterad, men enligt folkräkningen arbetade Edvin som tunnbindare innan han år 1900 emigrerade till Fresno, Kalifornien, USA. Fresno är beläget i centrala Kalifornien, ca 260 km sydost om San Francisco. Edvin hade en stark religiös tro, och mellan åren 1905 och 1911 var han bosatt i Kina där han verkade som missionär. Han var mycket språkbegåvad och lärde sig kinesiska under sin vistelse där. Enligt källorna skall Edvin ha

återvänt till Sverige strax innan Boxarupproret i Kina, men eftersom Boxarupproret, en omfattande folklig proteströrelse mot det västerländska inflytandet i Kina, varade mellan åren 1899-1901 är detta nog en sanning med modifikation. Däremot lämnade han Kina innan kejsardörets fall år 1912.

Mycket tyder på att Edvin återvände till Gislöv och sydöstra Skåne vintern 1911/1912, möjligtvis med anledning av att hans bror Olof försvann till sjöss i samband med ångfartyget Ebbas förlisning på Doggers Bankar i november år 1911. I källorna omnämns att ”En vinter kom en svenskamerikan till Brantevik. Han var från Gislöv och en Lundström, bror till smeden tror jag”. Detta bör ha varit Edvin Lundström. Det nämns även att han var hemma en vinter och att flickorna i Brantevik fick ”amerikalängtan”. Flera av flickorna ville fara dit, och han lovade att hjälpa dem eftersom de inte kunde engelska. Men när det väl var dags backade alla utom en, nämligen Elida (Elina) Olsson (Olsdotter). Hon var född 1881 på Södra Brantevik nr. 34, och dotter till fiskaren Ola Olsson. En anledning till Elidas beslut att följa med Edvin var att hennes bror Olof Olsson redan hade emigrerat till Amerika, där han arbetade som byggmästare i St. Paul, Minnesota. Själv hade Elida arbetat som hembiträde i Malmö åren 1909-1911.

Elida Olsson från Brantevik

År 1912 beslutade Edvin och Elida sig för att tillsammans emigrera till Amerika, för Edvins del för andra gången. Resan från Gislöv gick via Köpenhamn till Southampton där de gick ombord som tredje klassens passagerare på RMS Titanic med biljett nr 350403. Priset för resan var £7 11s 7d. Enligt fartyget Carpathias passagerarlista över de överlevande från Titanic skulle Edvin besöka sin vän Emil Edward i Los Angeles, Kalifornien, medan Elida skulle hälsa på sin bror och även söka hembiträdesplats i St. Paul. Enligt källorna om Titanic reste Elida som Edvins fästmö. Den 10 april 1912 kl. 12.15 började Titanic den ödesdigra resan från Southampton till New York. Ombord på Titanic tog Edvin på sig en ledarroll för en grupp om 10 svenska emigranter. Dessa var djupt religiösa, och troligen kände Edvin dem sedan tidigare. I gruppen ingick bl.a. Hulda Klasén, Hulda Veström och Agnes Sandström med döttrarna Beatrice och Marguerite som också skulle till Kalifornien.

Katastrofen

Runt midnatt den 14-15 april 1912 inträffade katastrofen, Titanic gick på ett isberg vid Newfoundland i västra Atlanten och började snabbt ta in stora mängder vatten. I ett brev hem till sin far smedmästaren Nils Lundström i Gislöv, skrivet ca fyra veckor efter Titanics undergång, berättar Edvin att han efter kollisionen med isberget hjälpte till att få personer ur sin grupp i livbåtar. Han skall ha skrivit att: ”Den båt som Ellida Olsson och mitt övriga sällskap kom uti gick antagligen till botten med detsamma, ty en plugg i botten var ute, så att den ögonblickligen vattenfylldes”. Själv lyckades han rädda sig ned till vattnet med hjälp av ett rep som hängde från relingen. Därefter togs han ombord på en av livbåtarna, sannolikt livbåt nr 15. Enligt de officiella källorna kantrade dock ingen av livbåtarna, och av de mycket få människor som faktiskt räddades ur vattnet var nästan alla besättningsmän. Men den allmänna oredan och förvirringen som var rådande i samband med förlisningen och sjösättningen av livbåtarna

ledde sannolikt till att många motsägelsefulla uppgifter framkom i efterhand.

Drygt två timmar efter kollisionen sjönk slutligen Titanic och kvar fanns 712 överlevande. Efter ytterligare två timmar, kl. 04.10 på morgonen, siktade fartyget Carpathia den första livbåten, och först kl. 08.30 hade samtliga livbåtar bärgats. Därefter gick Carpathia till New York, där fartyget anlände på kvällen den 18 april. Över 40 000 människor väntade på hennes ankomst, däribland representanter för Svenska Lutherska Immigranthemmet, Frälsningsarméns kadettskola och St. Vincents Hospital som var ett katolskt sjukhus. Dessutom möttes många överlevande av vänner och anförvanter som tog dem med sig direkt. Edvin Lundström fördes till St. Vincents Hospital, liksom Agnes Sandström och hennes döttrar, som alltså även de överlevde katastrofen.

Edvins tid i Amerika efter katastrofen

Den 25 april 1912, en vecka efter att Edvin anlände till New York och St. Vincent Hospital, står det i tidningen Chicago American att ”Other Titanic survivors who passed through Chicago to-day were Edwin Lundstrom, his wife, their two daughters Marguerite and Beatrice and Karin Abselseth, a Norwegian girl, bound for California”. Edvins i tidningen omnämnda ”fru” är sannolikt Agnes Sandström, som med på Titanic hade just döttrarna Marguerite och Beatrice. Att Agnes Sandström är omnämnd som ”his wife” är förmodligen en missuppfattning. Agnes Sandström var istället på väg till sin man Hjalmar Sandström, bosatt i San Francisco.

I ett brev daterat den 1 januari 1913 till ”Fröken Betty Persson Gislöv, Simrishamn” skriver Edvin att han förlorade alla trevliga saker i Atlanten, däribland Bettys kudde. Nu ber han Betty om två likadana. Edvin nämner även att han varit ganska bra nu en längre tid. I övrigt nämner han ingenting om Titanic-katastrofen. Längst upp till vänster på kuvertet står även Edvins adress under

denna tid: "E. Lundström 150 Colina ave. Los Angeles, Cal".

Edvin återvände aldrig till Sverige efter Titanics undergång. Han sa upp sitt svenska medborgarskap 1913. Under de 30 år Edvin bodde och verkade i Amerika arbetade han som tunnbindare och golvläggare. Han gifte sig så småningom med en kvinna vid namn Signe Louise. De fick åtminstone tre döttrar och en son. Ättlingar till Edvin lever ännu i Los Angeles-trakten.

Edvin avled hastigt av en hjärnblödning under ett snickerijobb i Las Vegas den 10 oktober 1942. Han är begravd i Los Angeles, Kalifornien.

Referenser

Lundström, Harry 1974. *Från stormigt hav. Minnen från segelfartygens tid*. Stockholm.

Torbacke, Carl 1957. *Vit slavbandel och isbergsdrama*. Artikel i Ystads Allehanda den 14/9 1957.

Wetterholm, Claes-Göran 1996. *Titanic*. Rabén Prisma, Stockholm.

http://sv.wikipedia.org/wiki/%C3%96stra_N%C3%B6bel%C3%B6v

<http://www.encyclopedia-titanica.org/titanic-survivor/thure-edvin-lundstrom.html>

<http://www.genealogyblog.com/?p=3087>

<http://www.titanichistoricalsociety.net/forum/viewtopic.php?f=97&t=556>

www.brantevik.se/brantevikaren/pdf/Brantevikaren%202-3-2006.pdf

www.titanicnorden.com

Tack till Edvin Lundströms släktingar Emma Karp Lundström och Ann Lagerström för ovärderlig information. Edvin är Emmas farfars bror och Anns farfars farbror.

En av livbåtarna med överlevare från Titanic. Fotot taget av en passagerare på fartyget Carpathia.